

Průzkum postojů lídrů stran jdoucích do voleb do Poslanecké sněmovny 2021 k problematice hlubinného úložiště

Plzeňský kraj

Jednotlivé strany a hnutí jsou seřazeny v abecedním pořadí.

Ivana Mádlová, ANO 2011

1. Zasadíte se o to, aby dotčené obce a jejich obyvatelé měli právo zapojit se do všech fází rozhodování při umísťování hlubinného úložiště jaderného odpadu?

Stávající vládní návrh zákona umožňuje zapojení obcí do všech fází umísťování hlubinného úložiště, a to již prostřednictvím současných zákonů, např. veřejné ústní jednání podle nového stavebního zákona či nově zapojením veřejnosti do procesů spojených s umísťováním jaderného zařízení před Státním úřadem pro jadernou bezpečnost. Samozřejmostí je pak účast veřejnost v řízeních podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Návrh zákona rozšiřuje zapojení obcí i do fází, které předchází umísťování hlubinného úložiště, tzn. se zásahem do zemské kůry za účelem provedení průzkumu pro možnost ověření proveditelnosti záměru hlubinného úložiště na vytipované lokalitě a konečně za účelem výběru vhodné – finální lokality.

Zapojení obyvatel dotčených obcí prostřednictvím svých volených zástupců s přihlédnutím k vysoce odborné otázce i po adekvátním prodloužení lhůt na vyjádření považuji za krok správným směrem. V případě zvolení do Poslanecké sněmovny nevyklučuji drobné úpravy navrhovaného zákona, takové úpravy by však neměly ohrožovat přijetí zákona jako celku dle jednomyslně schváleného věcného záměru, který podpořila i Legislativní rada vlády. Zároveň však vnímám, že by neměl být ohrožen projekt hlubinného úložiště jako takový, aby ČR měla zajištěno konečné řešení pro vysoceaktivní dopady.

2. Podpoříte návrh, aby umístění hlubinného úložiště jaderného odpadu nebylo možné bez souhlasu dotčených obcí?

Souhlas obcí by neměl být vnímán jako právo veta, čímž by se stát pravděpodobně připravil o možnost naplnění zákonné povinnosti a mezinárodního závazku se o tento typ odpadů bezpečně postarat. Souhlas obcí by měl být vnímán do jisté míry parametricky, co by pro obec či region, v případě výběru jejich lokality jako lokality finální pro umístění hlubinného úložiště, bylo přijatelným řešením při následné výstavbě a provozování hlubinného úložiště. Tím myslím, že by s dotčenou lokalitou měla být vedena komunikace o nástrojích, které povedou k výběru vhodného místa pro umístění povrchového areálu s vhodným napojením na infrastrukturu, a to s ohledem na minimalizaci střetu zájmů, výběr systémových opatření, které podstatně nesníží kvalitu života současných obyvatel, a hledání prostředků na modernizaci a zabezpečení místní infrastruktury a podpory bydlení pro případný příchod nových pracovních sil.

3. Pomůžete změnit vládní koncepci nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým palivem tak, aby byly rozpracovány i alternativy k nyní preferovanému hlubinnému ukládání?

Úvodem bych ráda uvedla, že i EU v příslušné směrnici uvádí, že „na technické úrovni je v současnosti obecně uznávaným názorem, že nejbezpečnější a nejudržitelnější alternativou v konečné fázi nakládání s vysokoaktivním odpadem a vyhořelým palivem považovaným za odpad je hloubkové geologické ukládání.“ Mezi celosvětově zvažované alternativy nakládání s vyhořelým palivem patří vrty do zemské kůry v hloubce přibližně 5 km (např. Slovinsko), či dlouhodobé skladování na povrchu či v přípovrchových skladech (např. Nizozemí). V obou případech se těmito alternativami zabývají státy, které disponují spíše menším množstvím vyhořelého paliva a vysoceaktivního odpadu, než se nachází a v kontextu přípravy nových jaderných zdrojů předpokládá v ČR. Otázka mezinárodního úložiště, které současná legislativa neumožňuje, uvažovat nebudu, protože na tuto možnost pravděpodobně Vaše otázka nesměřuje. V případě dlouhodobého skladování – předávaného správcovství, ke kterému se přikročilo například v Nizozemí, ani Nizozemské úřady nezpochybňují potřebu finálního řešení ukládání v hlubinných geologických podmínkách. Skladování vyhořelého paliva v areálech současných jaderných elektráren v Temelíně a Dukovanech či v případném centrálním meziskladu je vnímáno jako dočasné a v tomto smyslu je i tolerováno dotčenými samosprávami v okolí jaderných elektráren. Rozpracování alternativy dlouhodobého skladování proto vnímám pro následující volební období jako předčasné a je možné jeho rozpracování zvážit po tendru na nové jaderné zdroje tak, aby byla připravena analýza a zhodnoceny přínosy případného zkrácení provozu hlubinného úložiště pro vyřazování z provozu starých a nových jaderných zdrojů.

ČR stojí v oblasti přípravy hlubinného úložiště za nejvíce pokročilými státy jako je Finsko a Francie v závěsu, avšak s dostatečným časovým prostorem na to, aby mohla případně promítnout zkušenosti z provozu v zahraničí do provozní bezpečnosti u nás. Mám-li vám zodpovědně odpovědět na Vaši otázku, musím upozornit, že významné změny proti preferované variantě by bylo možné iniciovat až po zahájení zkušebního provozu hlubinného úložiště ve výše zmíněných zemích a po zahájení výstavby nových jaderných zdrojů. V tuto chvíli otevírat tuto otázku je předčasné.

Současný stav přípravy a znalostí pro zodpovědné a bezpečné nalezení konečného řešení pro vysoceaktivní odpad a vyhořelé palivo, pokud bude prohlášeno za radioaktivní odpad v souladu s atomovým zákonem, pro ČR umožňuje podniknout kroky k zahájení geologických charakterizačních prací, které by realizaci hlubinného úložiště na vytipovaných lokalitách prokázalo z pohledu dlouhodobé a provozní bezpečnosti a tak, aby v souladu s platnou koncepcí mohla být zahájena jeho výstavba v polovině tohoto století pro případ, že nebudou jiné alternativy v té době reálně k dispozici.

Daniel Kůs, Česká pirátská strana

1. Zasadíte se o to, aby dotčené obce a jejich obyvatelé měli právo zapojit se do všech fází rozhodování při umístění hlubinného úložiště jaderného odpadu?

Jednoznačně ano. Občané na tak zásadních věcech musejí participovat.

2. Podpoříte návrh, aby umístění hlubinného úložiště jaderného odpadu nebylo možné bez souhlasu dotčených obcí?

Opět jednoznačně ano.

3. Pomůžete změnit vládní koncepci nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým palivem tak, aby byly rozpracovány i alternativy k nyní preferovanému hlubinnému ukládání?

Ano a dokonce jsem přesvědčen, že žádné hlubinné ukládání ani nepotřebujeme. Nyní prodlužme životnost stávajících kontejnerů. Vývoj běží rychle dopředu, a relativně brzy budou alternativy proveditelné v praxi. Ale díra v zemi s navezeným odpadem je nevratná akce.

Jiří Valenta, Komunistická strany Čech a Moravy

1. Zasadíte se o to, aby dotčené obce a jejich obyvatelé měli právo zapojit se do všech fází rozhodování při umístování hlubinného úložiště jaderného odpadu?

Jedním ze základních politických přístupů KSČM je přesunout rozhodovací proces na co nejvyšší úroveň tak, aby občané mohli přímo rozhodovat o svém životě, eventuálně o jeho dalších zásadních aspektech, jako je kvalita a v konečném důsledku i zdravotní nezávadnost životního prostředí.

KSČM primárně není proti vzniku jaderných úložišť, která jsou a budou s růstem a podporou jaderné energie spojená a nezbytná, ale zásadní pro ni zůstává, aby dotčení občané příslušných lokalit mohli do budování jaderných úložišť vstupovat a ovlivňovat celý tento proces. Na státu potom je, aby dokázal vytypovat nejvíce vhodné lokality a zde žijící občany argumentačně následně přesvědčil a motivoval k jejich souhlasu i jinými způsoby. A to přesně v tomto pořadí, nikoliv naopak!

2. Podpoříte návrh, aby umístění hlubinného úložiště jaderného odpadu nebylo možné bez souhlasu dotčených obcí?

Samozřejmě!

3. Pomůžete změnit vládní koncepci nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým palivem tak, aby byly rozpracovány i alternativy k nyní preferovanému hlubinnému ukládání?

Ano, s dalším a výrazněji vyšším využíváním jaderné energie, kterou KSČM považuje za „energii čistou“ a navrhuje toto prosadit a etablovat i v době našeho předsednictví EU do rozhodovacích procesů, je zcela nezbytné ještě mnohem více zapojovat odbornou a vědeckou komunitu. Myšleno tedy i do hledání dalších alternativ k ukládání vyhořelého paliva. Věřím, že se to zcela jistě podaří a jistá nebezpečí, vyplývající z manipulace a skladování vyhořelého paliva, budou minimalizována na zcela zanedbatelnou míru. Osobně se domnívám, že stupeň vývoje společnosti by již takovéto alternativy mohl v blízké době i nabídnout.

Martin Baxa, Občanská demokratická strana

1. Zasadíte se o to, aby dotčené obce a jejich obyvatelé měli právo zapojit se do všech fází rozhodování při umístování hlubinného úložiště jaderného odpadu?

Ano, opakovaně jsem to požadoval již při interpelacích ve sněmovně.

2. Podpoříte návrh, aby umístění hlubinného úložiště jaderného odpadu nebylo možné bez souhlasu dotčených obcí?

Ano.

3. Pomůžete změnit vládní koncepci nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým palivem tak, aby byly rozpracovány i alternativy k nyní preferovanému hlubinnému ukládání?

Ano.

Za hnutí Přísaha odpověděl David Sochr, programový garant v oblasti energetiky

1. Zasadíte se o to, aby dotčené obce a jejich obyvatelé měli právo zapojit se do všech fází rozhodování při umístění hlubinného úložiště jaderného odpadu?

2. Podpoříte návrh, aby umístění hlubinného úložiště jaderného odpadu nebylo možné bez souhlasu dotčených obcí?

3. Pomůžete změnit vládní koncepci nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým palivem tak, aby byly rozpracovány i alternativy k nyní preferovanému hlubinnému ukládání?

Nevnímáme vyhořelé radioaktivní palivo ze současných jaderných elektráren jako odpad. Je to surovina, která byla energeticky využita jen z 5 %. V tomto ohledu spoléháme na výzkum a vývoj jaderných reaktorů tzv. čtvrté generace, které budou schopni toto palivo dále zpracovávat a mnohem efektivněji energeticky využít. Do té doby, než tato situace nastane, nám dostačují skladovací kapacity meziskladů současných jaderných elektráren.

Pokud by se přeci jenom mělo hlubinné úložiště stavět, určitě jen se souhlasem okolních obcí a za dostatečných kompenzací pro místní obyvatele. Od otevření takového úložiště do jeho finálního uzavření bude takové zařízení generovat vysoké provozní náklady. Proto čím později se postaví, tím lépe.

Josef Bernard, Starostové a nezávislí

1. Zasadíte se o to, aby dotčené obce a jejich obyvatelé měli právo zapojit se do všech fází rozhodování při umístění hlubinného úložiště jaderného odpadu?

Ano. V takto citlivé záležitosti je nepřípustné pracovat „v utajení“. Transparentnost, férové jednání a přístup ke všem podstatným informacím nás dovedou ke způsobu nakládání s odpady, který bude přijatelný pro všechny zainteresované strany.

2. Podpoříte návrh, aby umístění hlubinného úložiště jaderného odpadu nebylo možné bez souhlasu dotčených obcí?

Ano. Právo a spravedlnost platí i pro tak náročné a komplikované projekty, jakým je uložení jaderného odpadu. Případná výstavba zatíží obce a její občany na desetiletí. Musí souhlasit.

3. Pomůžete změnit vládní koncepci nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým palivem tak, aby byly rozpracovány i alternativy k nyní preferovanému hlubinnému ukládání?

Ano, mé názory jsou všeobecně známé. Koncepce je zastaralá z osmdesátých let. Lidské vědění v jaderné energetice se posunulo a posouvá. Musíme velmi zevrubně zvážit varianty buďto eliminace množství odpadu či na snížení jeho toxicity. Nemáme spěch. Repase stávajících kontejnerů nám poskytne dostatek času. Příkladem může být například postup kanadské vlády, která se vydala cestou střednědobého úložiště tak, aby měla prostor na uložení jaderného odpadu aplikovat nejnovější poznatky vědy a techniky.

Marie Pošarová, Svoboda a přímá demokracie

- 1. Zasadíte se o to, aby dotčené obce a jejich obyvatelé měli právo zapojit se do všech fází rozhodování při umístování hlubinného úložiště jaderného odpadu?**
- 2. Podpoříte návrh, aby umístění hlubinného úložiště jaderného odpadu nebylo možné bez souhlasu dotčených obcí?**
- 3. Pomůžete změnit vládní koncepci nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým palivem tak, aby byly rozpracovány i alternativy k nyní preferovanému hlubinnému ukládání?**

Na všechny odpovědi odpovídám kladně ano, o všem by měla rozhodovat obec a občané v ní.

Marek Ženíšek, TOP 09

- 1. Zasadíte se o to, aby dotčené obce a jejich obyvatelé měli právo zapojit se do všech fází rozhodování při umístování hlubinného úložiště jaderného odpadu?**

Jednoznačně ano.

- 2. Podpoříte návrh, aby umístění hlubinného úložiště jaderného odpadu nebylo možné bez souhlasu dotčených obcí?**

Jednoznačně ano.

- 3. Pomůžete změnit vládní koncepci nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým palivem tak, aby byly rozpracovány i alternativy k nyní preferovanému hlubinnému ukládání?**

Je otázkou odbornou a zatím jiná technická varianta v případě ČR než hlubinné úložiště v dostatečně kompaktním a objemném žulovém masivu není reálná. O tom, jak probíhá v tomto směru základní výzkum, nemáme aktuální info.

Na otázky do termínu zveřejnění neodpověděli lídři **České strany sociálně demokratické** a **KDU-ČSL**.